

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA
DISCRIMINĂRII**
Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA NR. 107
din 18.02.2008

Dosar nr: 519/2007

Petiția nr: 9052 din data de 30.08.2007, primită de la Secretariatul general al Guvernului.

Petent: I   N   A   cu domiciliul în

Obiect: tratamentul diferențiat aplicat revoluționarilor civili și revoluționarilor militari cu privire la suspendarea procedurii de preschimbare a certificatelor de revoluționar conform Legii nr. 341/2004

I. Părțile

1. **Petent** I   N   A

2. Reclamat

1. Ministerul Public, Secția Parchetelor Militare- Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu sediul în București. Bd.Libertății nr.12-14, sector 5,

2. Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989, cu sediul în București, b.dul Iancu de Hunedoara nr. 3-5, sect.1.

II. Citarea părților

Prin adresele nr. 14525, 14529 și 14530/06.11.2007, s-au citat părțile la sediul său, în ziua de 22.11.2007 în vederea audierii.

Procedura citării a fost legal îndeplinită.

III. Obiectul sesizării și susținerile părților

Petentul sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la conținutul adresei nr. 97/P/1990 emisă la data de 02.05.2006 de către Ministerul Public, Secția Parchetelor Militare – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și împotriva Secretariatului de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989 (adresa nr. 18/3065/23.03.2006/PM) considerând că prin aceste documente îi sunt încălcate drepturile sale personale ce derivă din calitatea de revoluționar și statutul de militar participant la evenimentele din decembrie 1989.

Secția Parchetelor Militare a solicitat ,prin adresa nr. 97/P/1990 emisă la data de 02.05.2006, Secretariatului de Stat pentru Problemele Revoluționarilor „suspendarea procedurii de preschimbare a certificatelor de revoluționar conform Legii nr. 341/2004, pentru toți militarii implicați, respectiv din cadrul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Gărzii Patriotice, Apărare locală și Ministerul Afacerilor Externe.”

Petentul consideră că adresa transmisă de secția Parchetelor Militare nu este legală deoarece instituie o diferențiere între revoluționarii civili și militari.

Petentul consideră că este discriminat în comparație cu revoluționarii civil cărora li s-au eliberat certificatele de revoluționar, în timp ce revoluționarii militari s-au prezentat în fața procurorilor militari pentru a da declarații din care rezultă că nu au făcut poliție politică.

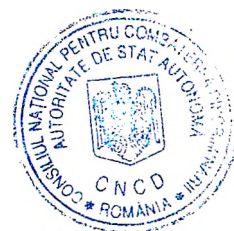
De asemenea a precizat că, militarii care au primit avizul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, sunt discriminați și dezavantajați de practica Comisiei Parlamentare a Revoluționarilor din Decembrie 1989 și de către Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor.

În susținerea afirmațiilor sale, petentul a depus, în copie, documente care atestă corespondența dintre acesta și instituțiile implicate în cauză.

Având în vedere situația sesizată, s-a dispus solicitarea unor puncte de vedere din partea Ministerului Public, Secția Parchetelor Militare, precum și din partea Secretariatului de Stat pentru Problemele Revoluționarilor.

Ministerul Public nu a formulat niciun punct de vedere referitor la obiectul plângerii.

Prin adresele nr.10972/01.10.2007 și nr. 16214/21.11.2007 a Secretariatului de Stat pentru Problemele Revoluționarilor s-a apreciat că temeiul de drept în considerare a căruia Ministerul Public, Secția Parchetelor Militare/Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a solicitat suspendarea preschimbării certificatelor de revoluționar cu privire la cadrele militare, poate fi dat de prevederile art. 8 din Legea nr. 341/2004 potrivit cărora de prevederile acestei legi nu beneficiază persoanele care sunt dovedite a fi fost implicate în activitățile fostei securități ca poliție politică, precum și persoanele care au organizat, au acționat, au instigat și au luptat, sub orice formă, împotriva Revoluției, precum și prevederile art. 2 ale aceluiași act normativ „În aplicarea prevederilor prezentei legi, se vor avea în vedere următoarele principii:

a) *respectul și grațitudinea fata de eroii-martiri și luptătorii participanți la acțiunile desfășurate pentru victoria Revoluției romane din decembrie 1989 și grija fata de urmașii eroilor-martiri;*

b) *respectarea adevărului istoric prin aprofundarea documentării privind Revoluția romana din decembrie 1989;*

c) *diferențierea etapelor Revoluției;*

d) *stabilirea categoriilor de luptători, prin diferențierea angajării și participării la acțiunile desfășurate pentru victoria Revoluției;*

e) ***diferențierea între civili și militari privind etapele participării și formele de angajare în acțiunile desfășurate pentru victoria Revoluției;***

f) *echitate în acordarea drepturilor prevăzute de prezenta lege.”*

Având în vedere aceste prevederi legale precum și faptul că pentru eliberarea noului certificat li se solicită persoanelor îndreptățite să prezinte un document eliberat de Ministerul Public/Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție/Secția Parchetelor Militare din care să rezulte că persoana în cauză nu a organizat, nu a acționat, nu a instigat și nu a luptat sub nicio formă împotriva revoluției din decembrie 1989, Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor subliniază faptul că potrivit unei adrese a Ministerului Public a secției Parchetelor Militare, s-a precizat că în dosarul cu nr. 97/P/1990 se fac cercetări cu privire la decesul prin împușcare a peste 1200 de persoane și rănirea a peste 4000 de cetățeni în timpul Revoluției din Decembrie 1989. Măsura este justificată prin faptul că pe corpurile victimelor s-au găsit proiectile din arme militare cu care s-a tras în zilele Revoluției de către militari din structurile militare ale statului comunist (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Gărzile patriotice, ș.a.).

Din acest motiv, Secția Parchetelor Militare nu se poate pronunța cu privire la gradul de implicare al persoanelor din categoriile forțelor de represiune începând cu data de 17.12.1989 – începutul represiunii manifestațiilor anticomuniști la Timișoara decât după soluționarea cauzelor privind victimele din timpul Revoluției.

Termenul prevăzut la art.9 alin1 din Legea nr. 341/2004 a fost prorogat pînă la data de 31 martie 2008.

Prin modul în care a acționat, Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989, nu a lezat dreptul în sine al persoanei la preschimbarea certificatului și a acționat pentru evitarea unor posibile situații delicate, în care o persoană, după ce a obținut retroactiv suma de bani, s-a constatat că a organizat, a acționat și a instigat la luptă, sub orice formă, împotriva revoluției și, ca atare, să fie obligată la restituirea banilor primiți.

IV. Motivele de fapt și de drept

În drept, potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, „(...) *prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori*

apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Potrivit **art. 2, alin. 3 din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare *„Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.”*

Potrivit **art. 2, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare *„Orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele pe care la generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe (...)”*.

Potrivit **art. 10 din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin:*

a) refuzarea acordării serviciilor publice administrative și juridice; (...)

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de

natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

În același sens, Curtea Constituțională a României, prin Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994, a stabilit că „*un tratament diferențiat nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice*”. De asemenea, prin Decizia nr.135 din 5 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite.*”(Decizia nr.20/2000, M.Of. nr.72/2000, DH 2000, p.44).

În vederea analizării unei petiții sub aspectul existenței sau inexistenței unei fapte de discriminare este necesară analizarea următoarelor aspecte:

1. Existența tratamentului diferențiat

În acest sens, petentul susține existența unei discriminări în sensul tratamentului diferențiat între revoluționarii civili și revoluționarii militari, precum și între cei care au primit avize și cei care nu au primit avize, cu privire la preschimbarea certificatelor ce atestă această calitate.

Trebuie precizat faptul că petentului, potrivit documentelor aflate la dosar face parte din categoria revoluționarilor militari, iar dosarul privind activitatea revoluționarilor militari dosar nr. 97/P/1990 se fac încă cercetări, motiv pentru care Secția Parchetelor Militare nu se poate pronunța încă cu privire la gradul de implicare al persoanelor din categoriile forțelor de represiune (M.Ap.N., M.I., Securitate, Gărzi patriotice)

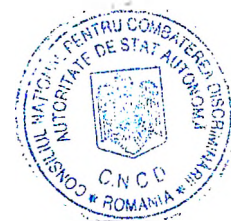
În acest sens, potrivit art. 1, alin 3 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, „*Exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile.*”

Ori, din acest punct de vedere, colegiul reține că impunerea anumitor perioade și filtre pentru clarificarea situației fiecărei persoane posesoare de certificat de revoluționar, este justificată obiectiv de un scop legitim, scop circumscris de nevoia clarificării aspectelor legate de revoluția din decembrie 1989.

2. În ce măsură tratamentul diferențiat a constituit o faptă de discriminare

Potrivit legislației privind prevenirea și combaterea discriminării, pentru ca o faptă să fie considerată ca fiind faptă de discriminare, aceasta trebuie să întrunească, cumulativ, următoarele condiții:

- *fapta constă într-o deosebire, excludere, restricție sau preferință.*
- *deosebirea trebuie să aibă la bază unul sau mai multe criterii de discriminare.*

Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasa, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu*. În cazul de față petentul a invocat ca fiind un criteriu de diferențiere faptul că este revoluționar militar.

- *deosebirea bazată pe unul dintre criteriile de discriminare prevăute de lege are drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege.*

- *măsura să nu fie justificată obiectiv de un scop legitim și metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.*

Având în vedere faptul că motivul pentru care procedura de preschimbare a certificatelor de revoluționar pentru revoluționarii militari se datorează faptului că cercetările privind implicarea acestor persoane în evenimentele din timpul Revoluției din Decembrie 1989 și nici eventualitatea în care aceste persoane au fost sau nu implicate în reprimarea revoluției din 1989, considerăm că măsura suspendării preschimbării certificatelor de revoluționar pentru revoluționarii militari este justificată obiectiv, iar scopul acestei măsuri este legitim – scopul fiind acela ca persoane care au fost implicate în reprimarea Revoluției din 1989 să nu beneficieze de drepturile acordate pentru eroii-martiri și pentru luptătorii participanți la acțiunile desfășurate pentru victoria revoluției din 1989.

Trebuie astfel avut în vedere faptul că deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul din criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, dar trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în acest articol de lege.

Astfel, nu toate situațiile în care anumite persoane sunt tratate diferențiat, pot constitui fapte sau acte de discriminare, iar un asemenea tratament poate avea la bază un alt motiv decât apartenența persoanei respective la una dintre categoriile prevăzute în art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000.

Examinând sesizarea petentului și dispozițiile legale incidente, constată că faptele prezentate nu îmbracă forma cerută O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, pentru a fi fapte de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (4) și alin. (7) și art. 26 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu 5 voturi pentru și 1 împotriva, a membrilor prezenți la ședință,

Opinia separată exprimată de Haller István:

Întrucât certificatele de revoluționari care nu au fost verificate nu produc efecte juridice, titularii lor nu beneficiază de drepturile oferite revoluționarilor, se crează o evidentă diferențiere între revoluționarii ale căror certificate au fost deja verificate și

cei ale căror certificate urmează a fi verificate, ce se realizează prin neacordarea unor drepturi specifice pentru revoluționari.

Această diferențiere nu are o justificare obiectivă, iar măsura de lipsire de efecte juridice a certificatelor vechi nu este una adecvată și necesară, întrucât puteau fi luate măsuri care să nu creeze o astfel de diferențiere pe un termen îndelungat, cum ar fi fost soluționarea de urgență (și nu cu repetate modificări ale termenului de soluționare) a verificărilor sau fără suspendarea efectelor juridice ale certificatelor vechi, Statul Român având posibilitatea de a obliga posesorii de certificate obținute nelegal la plata daunelor provocate.

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele prezentate nu constituie fapte de discriminare potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. o copie a hotărârii va fi comunicată părților; (Ministerului Public, Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor și petentului, prin reprezentant)

V. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța competentă și în termenul legal potrivit prevederilor Legii nr.554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU – Membru

ISTVAN HALLER – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NITĂ DRAGOȘ TIBERIU - Membru

PANFILE ANAMARIA- Membru

TRUINEA ROXANA PAULA - Membru

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Data redactării 20 02 2008

